

УДК 796.011.3

<https://doi.org/10.31548/humanhealth.2.2023.7>**ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ВУЗІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМ ВИХОВАННЯМ НА ОСНОВІ ЇХНІХ ПОТРЕБ У РУХОВІЙ АКТИВНОСТІ****Бринзак Сава Савович,***Кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,*<https://orcid.org/0000-0003-4454-2154>,*Національний університет біоресурсів і природокористування України, 03041, вул. Героїв Оборони 15, м. Київ, Україна.***Костенко Микола Петрович,***Кандидат педагогічних наук, доцент,*<https://orcid.org/0000-0003-4999-1602>,*Національний університет біоресурсів і природокористування України, 03041, вул. Героїв Оборони 15, м. Київ, Україна.*

Анотація. В статті розглядаються питання залучення студентів аграрних вузів до занять фізичним вихованням з урахуванням їхніх потреб у руховій активності. Аналізуються важливі аспекти цього процесу, включаючи індивідуальні потреби та інтереси студентів, створення сприятливих умов для занять фізичною активністю, моніторинг та підтримку студентів у їхній фізичній активності, а також співпрацю між адміністрацією вузу та студентськими організаціями. Стаття має на меті вивчення у студентів формування мотивації до занять фізичним вихованням на основі врахування їхніх потреб у руховій активності. В дослідженні використані аналіз та узагальнення літературних даних, методи педагогічного спостереження, опитування та проведено педагогічний експеримент. В експерименті взяли участь 180 студентів 1-го та 2-го курсів, які були поділені на контрольну групу, де займалися фізичним вихованням за системою загальної програми та експериментальну групу, в якій зі студентами проводилися заняття фізичним вихованням на основі врахування їхніх потреб у руховій активності. Визначено мотиваційно-ціннісне ставлення студентів до занять фізичним вихованням та виділено такі компоненти: руховий, емоційно-вольовий та когнітивний. Критеріями оцінки сформованості рухового компоненту був рівень розвитку фізичних якостей; емоційно-вольового – задоволеність студентів заняттями фізичним вихованням; когнітивного – прояв активності та інтересу до регулярних занять фізичним вихованням. Робота зі студентами у експериментальній групі змінила їхнє ставлення до занять фізичним вихованням. Кількість студентів в експериментальній групі з пасивно-негативним рівнем знизилася (на 11,9 %). Зменшилося, хоч і незначно, кількість студентів з індіферентно-нестійким рівнем (на 6 %). У той же час, збільшилася кількість студентів з позитивно-стійким рівнем (на 17,9 %).

Разом із мотиваційно-ціннісними компонентами ставлення визначалися й рівні потреб студентів у руховій активності: пасивно-негативний; індіферентно-нестійкий; позитивно-стійкий.

У ході дослідження встановлено, що проведення занять з урахуванням потреб студентів у руховій активності, позитивно змінило їхнє ставлення до фізичного виховання та спорту, покращилося відвідування занять.

Ключові слова: *фізичне виховання, студенти, мотивація, рухова активність.*

INVOLVEMENT OF STUDENTS OF AGRICULTURAL UNIVERSITIES IN PHYSICAL EDUCATION BASED ON THEIR NEEDS IN MOTION ACTIVITY

Sava Brynzak,

Candidate of Sciences in physical education and sports, associate professor,

<https://orcid.org/0000-0003-4454-2154>,

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,

03041, Heroiv Oborony str. 15, Kyiv, Ukraine.

Mykola Kostenko,

Candidate of pedagogical sciences, associate professor,

<https://orcid.org/0000-0003-4999-1602>,

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,

03041, Heroiv Oborony str. 15, Kyiv, Ukraine.

Abstract. *The article examines the issue of involving students of agricultural universities in physical education, taking into account their needs in physical activity. Important aspects of this process are analyzed, including individual needs and interests of students, creating favorable conditions for physical activity, monitoring and supporting students in their physical activity, as well as cooperation between the university administration and student organizations. The article aims to study the formation of students' motivation to engage in physical education based on taking into account their needs in motor activity. The analysis and generalization of literary data, methods of pedagogical observation, surveys, and a pedagogical experiment were used in the research. 180 students of the 1st and 2nd years took part in the experiment, who were divided into a control group, where they were engaged in physical education according to the system of the general program, and an experimental group, in which physical education classes were conducted with students based on taking into account their needs in motor activity. The motivational and value attitude of students towards physical education classes was determined and the following components were identified: motor, emotional-volitional and cognitive. The criteria*

for evaluating the development of the motor component was the level of development of physical qualities; emotional-volitional - students' satisfaction with physical education classes; cognitive - manifestation of activity and interest in regular physical education classes. Work with students in the experimental group changed their attitude to physical education.

Together with the motivational and value components of the attitude, the levels of students' needs in motor activity were determined: passive-negative; indifferently unstable; positively stable.

In the course of the study, it was established that the conduct of classes taking into account the needs of students in motor activity positively changed their attitude to physical education and sports, and attendance at classes improved.

Keywords: physical education, students, motivation, physical activity.

Вступ

У сучасному світі здоров'я та активний спосіб життя стають дедалі більш актуальними питаннями, особливо серед молоді, що має велике значення для майбутнього країни. Особливо важливо враховувати ці аспекти у сфері аграрної освіти, де студенти проводять багато часу у навчальних аудиторіях, лабораторіях та на виробничих полігонах. Проте, сучасні студенти, зокрема студенти аграрних вузів, часто стикаються з викликами, які ставлять під загрозу їхнє фізичне та психічне здоров'я. Тому важливо розглядати питання зацікавлення молоді у заняттях фізичною культурою та спортом на основі їхніх власних потреб у руховій активності.

Важливість даного питання підкреслюється ще й тим, що в останні десятиліття проблема здорового способу життя та фізичної активності відноситься світовою спільнотою до кола глобальних. Серед причин такого стану речей є соціально-економічна та екологічна криза, неефективна стратегія охорони здоров'я

й недоліки в системі освіти, що зумовлюють значне психоемоційне перевантаження й недостатню рухову активність молоді. Власне, незаперечним є той факт, що майбутнє кожної країни, її політичний, аграрний, економічний та культурний рівні залежать від того, наскільки вона піклується про здоров'я та рухову активність підрастаючого покоління, створює сприятливі умови для його повноцінного розвитку, щасливого життя. Існування й діяльність людини в гармонії з навколишнім світом можливе лише за умови забезпечення неперервності освітньо-виховного впливу на особистість. Від того, наскільки успішно вдасться сформува-ти і закріпити у свідомості навички здорового способу життя в молодому віці, залежить в подальшому реальний спосіб життя, що перешкоджає або сприяє розкриттю потенціалу особистості.

Тому є актуальним вивчення важливості залучення студентів аграрних вузів до занять фізичним вихо-

ванням з урахуванням їхніх потреб у руховій активності.

Таким чином визначаючи актуальність залучення студентів аграрних вузів до занять фізичним вихованням на основі їхніх потреб у руховій активності обумовлена ще й такими факторами:

1. По-перше, сучасний ритм життя студентів, особливо тих, хто навчається у вузах аграрного профілю, часто асоціюється зі сидячим способом життя і недостатньою фізичною активністю. Це може призводити до розвитку різних захворювань та порушень здоров'я.

2. По-друге, фізична активність має безпосередній вплив на здоров'я та розвиток особистості студентів. Вона сприяє покращенню фізичної підготовки, зміцненню імунітету, підвищенню працездатності та ефективності навчання.

3. По-третє, здоровий спосіб життя стає все більш важливим аспектом сучасної освіти. Залучення студентів до занять фізичною активністю сприяє формуванню здорового життєвого стилю, що є не менш важливим, ніж навчання фахових дисциплін.

Отже, залучення студентів аграрних вузів до занять фізичним вихованням на основі їхніх потреб у руховій активності має велику актуальність і вимагає системних заходів для забезпечення їхнього здоров'я, ефективного навчання та розвитку як особистостей.

Огляд літератури

Розглядаючи дану проблематику до уваги були взяті роботи вітчизня-

них науковців, серед яких: Мирошніченко В.О., Грибан Г.П., Самохвалова І.Ю., Рибалко П.Ф., Топчієва Г.О., Філатова З.І., Мунтян В.С. та інші.

Заняття студентів фізичним вихованням у вузі можуть стати провідним засобом формування здорового способу життя молоді людини. На думку вітчизняних вчених (Грибан Г.П. 2020, Мусік В.І., Василюк, О.Р. 2022), на сьогоднішній день, в освітньому процесі вузу, якість системи педагогічного впливу на психологію студентів в прищепленні потреби в заняттях фізичними вправами не достатньо.

Самохвалова І.Ю. (2023) розглядала проблему спрямування фізичного виховання студентів через розвиток якостей, важливих для їх майбутньої професійної діяльності. Таким чином, було отримано результати опитування, щодо визначення причин зниження рухової активності студентської молоді. Встановлено, що при виконанні вправ в динамічному і статичному режимах та їх комбінаціях працюють великі групи м'язів або кілька груп м'язів до втоми, що стимулює в них зміни. Як результат виявлено, що застосування методики розвитку силових якостей сприяло суттєвим і позитивним зрушенням за багатьма досліджуваними показниками.

У роботі Рибалко П.Ф., Самохвалова І.І. (2020) показано, що для стимулювання зацікавленості студенток до занять різними видами фізичної активності необхідно використовувати сучасні методики та технології, які спрямовані на формування

інтересу до занять фізичними вправами.

Топчієва, Г.О. (2021) досліджуючи проблему формування мотиваційного ставлення студентської молоді до фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої компетентності та здорового способу життя, встановила, що мотиваційна основа методичної системи фізичної культури студентської молоді це формування позитивного ставлення, сформована потреба в цінності фізичного виховання та спорту, набуття компетентності, потреба в позитивному емоційному статусі, здоровому способі життя для подальшої життєдіяльності.

Досліджуючи вплив рівня фізичної підготовленості студентів 1-2 курсів навчання на мотиваційно-ціннісне ставлення здобувачів освіти ЗВО України до занять з фізичного виховання, зокрема аквафітнесом Філатовою, З. І. та ін. (2023) зафіксовано динаміку змін в стані фізичної підготовленості студентів, що дало можливість спостереження зростання позитивної вмотивованості студентів до особистісного фізичного вдосконалення загалом. Систематизовано дані щодо диференціювання методів викладання предмету, розглянуто шляхи індивідуалізації засобів та можливості підвищення ефективності занять фітнесом у воді. Визначено зміст, форми й методи впливу на вмотивованість до занять з фізичного виховання, зокрема аквафітнесу, шляхом простеження динаміки змін в стані фізичної підготовленості студентів. Таким чином, було з'ясовано, що низька змістовність та якість про-

ведення занять, систематичне невдале виконання студентами наданих вправ, прийомів, рухів, призводить до втрати впевненості в собі, ставить під сумнів доцільність витрат своїх зусиль щодо відвідування занять загалом. Це дослідження показує наскільки важливо підходити до організації занять щоб покращити мотиваційно-ціннісне ставлення студентів до занять з фізичного виховання.

Цікавим до огляду є напрацювання Мирошніченко В.О. (2023), який досліджував шляхи формування мотивації студентів до фізичного виховання з урахуванням майбутньої професійної діяльності. Акцентував увагу, що важливим компонентом у підвищенні ефективності процесу фізичного виховання є мотивація студентів до занять фізичним вихованням професійно-прикладної спрямованості. Врахування мотиваційних особливостей студентів є пріоритетним напрямком під час корекції існуючих програм з фізичного виховання для аграрних закладів вищої освіти. Як вважає автор аграрні заклади вищої освіти здійснюють підготовку фахівців за різними професіями, переважна більшість яких має свою специфіку в аспекті рухової активності, виду й інтенсивності фізичного навантаження. Тому стає очевидною необхідність відходу від традиційного викладання фізичного виховання до посилення мотивації для успішного здійснення освітнього процесу. Однак у останні роки особливості мотивації до фізичного виховання студентів аграрних закладів вищої освіти зумовлені низкою суперечностей, зокрема, між: потребою

суспільства у здорових, фізично розвинених і стресостійких фахівцях аграрної галузі та неналежним рівнем їхньої професійно-прикладної фізичної підготовки й мотивації до її покращення, та можливостями нових підходів до фізичного виховання та розроблення комплексу педагогічних умов, які сприятимуть мотивації студентів аграрних закладів вищої освіти до фізичного виховання.

В одній із робіт Мирошніченка В.О. (2021) досліджено особливості прояву мотивації студентської молоді 1-2 курсів до занять фізичною культурою і спортом. Виявлено суттєві відмінності у мотиваційній сфері юнаків і дівчат. Встановлено, що провідним мотивом у дівчат є мотив фізичного самоствердження, а у юнаків мотив емоційного задоволення. Констатовано підвищення свідомого ставлення до занять фізичним вихованням у хлопців-студентів другого курсу у порівнянні з першокурсниками. З'ясовано чинники, які утримують студентів від занять спортом чи заважають їм. У ході дослідження встановлено взаємозв'язок між фізичною підготовленістю, мотивами та інтересами студентів, що дозволило визначити шляхи формування інтересу і мотивів до занять фізичним вихованням студентів закладів вищої аграрної освіти.

Салатенко І., Харченко С. (2023) досліджуючи сучасні проблеми фізичного виховання студентів економічних спеціальностей, з'ясували, що одним із важливих аспектів професійно-прикладної фізичної підготовки студентів економічних спеціальностей є формування мотивації до

зайняття фізичною активністю за допомогою демонстрації корисності і необхідності цього процесу. Наприклад, студенти можуть бути викликані до того, щоб розуміти, що міцне фізичне здоров'я і відмінна фізична форма не тільки можуть покращити загальний стан здоров'я, але й сприяють підвищенню продуктивності і ефективності праці, а також психологічному стану, що в свою чергу позитивно позначиться на кар'єрних можливостях. Для досягнення цих цілей, система фізичного виховання, зокрема, повинна бути спрямована на формування у студентів вмінь і навичок, які будуть корисні у їх професійній діяльності. Таким чином, засоби підготовки повинні бути узгоджені з вимогами професії. Однак, треба пам'ятати про індивідуальні особливості студентів, їхній стан здоров'я і кар'єрні очікування. З метою підготовки ефективної системи фізичного виховання студентів економічних спеціальностей необхідно враховувати індивідуальний підхід до кожного студента, диференційовані заняття з урахуванням їхнього поточного стану здоров'я і майбутніх кар'єрних очікувань.

Узагальнюючи матеріали оглянутих наукових праць можна виокремити, що однією з причин відсутності цілеспрямованості особистості студента на заняття фізичним вихованням є відсутність чіткого управління викладачами цим процесом та не враховуються потреби молодих людей у руховій активності. Успіх у вирішенні цього питання може бути отриманий лише при відповідній організації занять фізичним вихован-

ням та посиленні внутрішньої мотивації студентів до рухової активності.

Одним з можливих рішень проблеми підвищення інтересу студентів до занять фізичним вихованням може бути урахування їхніх потреб.

Мета дослідження. Вивчення у студентів формування мотивації до занять фізичним вихованням на основі врахування їхніх потреб у руховій активності.

Матеріали та методи

У дослідженні було використано аналіз та узагальнення літературних даних, методи педагогічного спостереження, опитування та проведено педагогічний експеримент. В експерименті взяли участь 180 студентів 1 та 2 курсів Національного університету біоресурсів і природокористування України. Студенти були поділені на контрольну групу, де займалися фізичним вихованням за системою загальної програми та експериментальну групу, в якій зі студентами проводилися заняття фізичним вихованням на основі врахування їхніх потреб у руховій активності.

Результати дослідження

За допомогою анкетування було визначено мотиваційно-ціннісне ставлення студентів до занять фізичним вихованням та виділено такі компоненти: руховий, емоційно-вольовий та когнітивний. Критеріями оцінки сформованості рухового компоненту був рівень розвитку фізичних якостей; емоційно-вольового – задоволеність студентів заняттями фізичним вихованням; когнітивного – прояв

активності та інтересу до регулярних занять фізичним вихованням.

Разом із мотиваційно-ціннісними компонентами ставлення визначалися й рівні потреб студентів у руховій активності: пасивно-негативний; індиферентно-нестійкий; позитивно-стійкий.

За результатами проведених досліджень не було виявлено достовірних відмінностей між студентами експериментальної і контрольної груп за встановленими рівнями потреб та мотиваційних компонентів. Це дозволило розпочати експеримент з однакових позицій.

Далі, на підставі отриманих результатів анкетування за допомогою ієрархічного аналізу студенти експериментальної групи були розділені на 4 підгрупи, в залежності від пріоритетності їх потреб, а контрольної залишились націлені на виконання загальної програми. Розподілені підгрупи були умовно названі наступним чином:

1) «здоров'язбереження» (підтримувати гарне здоров'я, справлятися з щоденними навантаженнями, вміти боротися зі стресом і т. п.);

2) «колективна робота» (отримати задоволення від колективної діяльності, продемонструвати іншим свої здібності, перебувати в центрі подій і т. п.);

3) «спортивне вдосконалення» (брати участь у спортивних змаганнях, освоїти вміння в організації занять фізичними вправами, отримати спортивний розряд, визначити напрямки свого рухового вдосконалення і т.п.);

4) «естетичний вигляд» (виглядати привабливіше, уміти контролювати свою вагу, поліпшити свою фігуру і т. п.).

У кожній групі методика занять передбачала організацію занять, максимально націлену на потреби студентів, які вони хотіли задовольнити в процесі фізкультурно-спортивної діяльності.

У групі «здоров'язбереження» велика увага приділялася інформації про оздоровчий ефект різних вправ та вирішувалися завдання підвищення функціональних можливостей організму.

У групі «колективна робота» студенти часто залучалися до різних фізкультурно-масових заходів, показових виступів та суддівства.

У групі «спортивне вдосконалення» зміст занять базувався, здебільшого,

на матеріалах видів спорту, які культивуються в університеті. Студенти цієї групи часто брали участь у змаганнях різного рівня.

У групі «самовдосконалення» підготовка студентів носила різнобічний характер. Багато уваги приділялося знанням в області теорії і методики фізичного виховання і спорту, вивченню різних методик тренування, дослідження та тестування фізичних якостей.

У групі «естетичний вигляд» заняття будувалися на основі різних фітнес-технологій (аеробіка, шейпінг, ритмічна гімнастика, силовий фітнес).

Проведена, таким чином, робота зі студентами у експериментальній групі змінила їхнє ставлення до занять фізичним вихованням (табл. 1).

Таблиця 1 Зміна потреб студентів аграрного ЗВО у руховій активності на заняттях фізичним вихованням (%)

Групи		Рівні потреб у руховій активності		
		Пасивно-негативний	Індеферентно-нестійкий	Позитивно-стійкий
Контрольна	До експерименту	31,1	36,3	32,6
Експериментальна		29,8	37,1	33,1
Контрольна	Після експерименту	29,2	35,4	35,4
Експериментальна		17,9	31,1	51,0

Кількість студентів в експериментальній групі з пасивно-негативним рівнем знизилася (на 11,9%). Зменшилося, хоч і незначно, кількість студентів з індеферентно-нестійким рівнем (на 6 %). У той же час, збільшилася кількість студентів з позитивно-стійким рівнем (на 17,9%).

У студентів контрольної групи зміни були незначні. Дещо підвищилися показники позитивно-стійкого рівня (на 2,8 %), знизилася показники індеферентно-нестійкого рівня (на 0,9 %). Число студентів з пасивно-негативним рівнем зменшилося незначно (на 1,9 %).

Обговорення

Залучення студентів аграрних вузів до занять фізичним вихованням на основі їхніх потреб у руховій активності є важливим аспектом не лише для їхнього здоров'я, але й для формування здорового способу життя та підготовки майбутніх фахівців у сільському господарстві. Обговорення цієї теми привертає увагу до ряду ключових питань.

По-перше, важливо визначити потреби та інтереси студентів у руховій активності, оскільки вони можуть варіюватися залежно від їхніх індивідуальних характеристик, здоров'я та попереднього досвіду у спорті. Наприклад, деякі студенти можуть бути зацікавлені у фізичних вправах на свіжому повітрі, таких як футбол або волейбол, тоді як інші можуть надавати перевагу індивідуальним видам активності, такі як біг або йога.

По-друге, необхідно створити сприятливі умови для залучення студентів до фізичної активності. Це може включати розвиток інфраструктури спортивних майданчиків на території вузу, організацію спортивних заходів та турнірів, а також надання можливості для участі у різноманітних секціях фізкультурно-спортивного спрямування.

Крім того, важливо забезпечити належний моніторинг та підтримку студентів у їхній фізичній активності, наприклад, за допомогою консультування фахівців з фізичної підготовки,

розробки індивідуальних програм тренувань та підтримки позитивної атмосфери спортивної команди в університетському середовищі.

Нарешті, ефективне залучення студентів до занять фізичним вихованням потребує співпраці між адміністрацією вузу, викладачами та студентськими організаціями, щоб спільно розробляти та впроваджувати програми, які відповідають потребам та інтересам студентської молоді.

Висновок

Результати дослідження літературних даних показали, що залучення студентів аграрних вузів до занять фізичним вихованням на основі їхніх потреб у руховій активності має велике значення для забезпечення їхнього здоров'я та загального благополуччя. Оптимальне використання різноманітних форм і методів фізичної активності допомагає студентам зберігати фізичну та психічну готовність, покращує їхнє самопочуття та знижує ризик розвитку різних захворювань.

Аналіз отриманих результатів експериментального дослідження дозволяє установити, що проведення занять з урахуванням потреб студентів у руховій активності, позитивно змінило їхнє ставлення до фізичного виховання та спорту, покращилося відвідування занять.

Подяки. Немає.

Конфлікт інтересів. Немає.

References

- Dzenzelyuk, D. O. (2020). Attitude of students of higher education institutions to health-forming components / D. O. Dzenzelyuk, O. O. Pantus, K. V. Plotitsyn. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov*. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): coll. of science works Kyiv: M. P. Drahomanov NPU, published. Vol. 3 (123). P. 42–47.
- Filatova, Z. I. (2023). The relationship between students' motivation for aquafitness classes and their level of physical fitness / Z. I. Filatova, M. V. Yevtushok, B. R. Antonevich. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov*. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): coll. of science works - Kyiv: Mykhailo Drahomanov State University, Vol. 3K (162). P. 409–413.
- Hryban, G. P. (2020). Ways of forming the system of physical education of students of higher educational institutions of Ukraine. *Physical education*, 83.
- Khomych, A. V., & Khomych, O. G. (2023). Motivational component in physical culture. In *Medico-biological problems of physical education of different population groups: materials of the IX science. practice conference (November 23-24, 2023)*/ed. VV Chyzhik, VA Golub. Kremenets, 120 p. The collection reveals actual physiological, medical, and psychological and pedagogical problems of physical education and sports in various types (p. 91).
- Kolesnik, I., Tereshchenko, I., & Levchuk, T. (2022). Formation of motivation for classes in physical education of students of higher education institutions by means of gymnastics. *Theory and methods of physical education and sports*, (1), 57–61.
- Kozytska, A. P. (2022). Cheerleading as a modern form of improvement of motor activity of students in a higher education institution / A. P. Kozytska, L. P. Pshenichna, O. V. Buleychenko. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov*. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): coll. of science works / Under the editorship of O. V. Tymoshenko. Kyiv: M. P. Drahomanov NPU, Vol. 3K (147). P. 181–185.
- Kvasnytsia, I. M., & Bondar, V. V. (2023). Motivational attitude of students of higher education towards motor activity. Section 1. Actual problems of the development of education in the field of tourism, 147.
- Muntyan V. S. (2020). Motivational and value attitude of students to study, physical education and a healthy lifestyle: a comparative analysis / V. S. Muntyan, O. V. Poproshaev. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov*. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): coll. of science works / Under the editorship of O. V. Tymoshenko. Kyiv: Publishing House of M. P. Drahomanov NPU. Vol. 5 (125). P. 109–115

Music, V. I., Vasylyk, O. P. (2022). Motivational aspect in the educational process among students of higher educational institutions. In The 5th International scientific and practical conference "Modern and global methods of the development of scientific thought" (October 25–28, 2022) Florence, Italy. International Science Group. 621 p. (p. 389).

Myroshnichenko, V. O. (2023). Peculiarities of the formation of motivation for physical education among students of agrarian institutions of higher education / V. O. Myroshnichenko, S. M. Amelina, O. Yu. Putrov. *Scientific Journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov*. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): coll. of science works Kyiv: Mykhailo Drahomanov State University, Vol. 3K (162). P. 269–276.

Myroshnichenko, V. O. (2023). Pedagogical conditions of motivation of students of agrarian institutions of higher education for physical education in the conditions of war / V. O. Myroshnichenko, I. M. Yevtushenko. *Scientific Journal of Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University*. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): coll. scientific papers / Ed. O. V. Tymoshenko. Kyiv: Mykhailo Drahomanov State University, Vol. 11 (171). P. 128–133.

Rybalko, P. F., & Samokhvalova, I. I. (2020). Analysis of the development of motor skills of female students of higher education institutions by means of sports games in the course of

sectional classes. *Publishing House "Baltija Publishing"*.

Salatenko, I., Kharchenko, S. (2023). Modern problems of physical education of students of economic specialties. Collection of Scientific Papers "SCIENTIA", (October 6, 2023; Valencia, Spain), 92–96.

Samokhvalova, I. Yu. (2023). Methodology for the development of motor qualities of students taking into account their professional training [Electronic resource] / I. Yu. Samokhvalova, S. M. Kharchenko. Prospective directions for the development of physical culture, sports, fitness and recreation: monograph. Riga: "Baltija Publishing". submitted for printing.

Shchekotylyna N.F. (2022). Organization of classes in physical education taking into account the individual characteristics of students / N, F. Shchekotylyna, O. V. Bondarenko. *Journal "Perspectives and Innovations of Science" ("Pedagogy" Series, "Psychology" Series, "Medicine" Series)*. No. 7(12). P. 492–506.

Stadnyk V. V. (2021). Formation of students' motivation for physical activity during physical education during quarantine / V. V. Stadnyk, T. V. Gurtova, V. V. Osinchuk, O. I. Rozhko. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanova*. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): coll. of science works / Under the editorship of O. V. Tymoshenko. Kyiv: Publishing House of M. P. Drahomanov NPU. Vol. 10 (141). P. 117–120.

Svitlyk V. V. (2020). Development of motor activity of students in ex-

tracurricular forms of physical education classes / V. V. Svitlyk, V. I. Oliyarnyk, M. P. Melnychuk, L. M. Smirnova, S. V. Festryga. *Scientific Journal of the National Pedagogical University named after M P. Drahomanova*. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): coll. of science works Kyiv: Publishing House of M. P. Drahomanov National University of Applied Sciences, 2020. Issue 6 (126). P. 92–95.

Topchieva, G. O. (2020). Peculiarities of conducting classes on physical education with students in institutions of higher education / G. O. Topchieva. Current scientific research in the modern world: LVIII International scientific conference, February 26-27, 2020. Pereyaslav: Issue. 1 (57). Part 4. P. 142–146.

Topchieva, G. O. (2021). The formation of the motivational attitude of

student youth towards physical education / G.O. Topchieva. Trends and prospects for the development of science and education in the conditions of globalization: a collection of materials of the International Scientific and Practical Internet Conference, January 29, 2021. Pereyaslav: Grigory Skovoroda University. Vol. 67. P. 446–449.

Vovk, I., Lapshina, G., Lastovetska, K., & Nesterenko, L. (2020). Assessment of the level of physical fitness of students of agricultural specialties. *Physical culture, sport and health of the nation*, (10), 12–19.

Zakharova, O. V., Motuzenko, T. Ye., & Makhno, V. V. (2022). Physical education classes in the process of solving the problem of lack of motor activity of student youth. *Proceedings. Series: Pedagogical Sciences*, (206), 133–140.

Отримано в редакцію 01.11.2023 р., прийнято до публікації 18.12.2023 р.